

1. นิทานเรื่องราชสีห์กับหนู

ครั้งหนึ่งราชสีห์	นอนหลับฝันดี	ใต้ต้นไม้ใหญ่	
มีเจ้าหนูน้อย	ตัวจ้อยขึ้นไต่	ข้ามราชสีห์ไป	อีกฟากฝั่งนั้น
ราชสีห์รู้ตัว	ตื่นขึ้นเงี้ยว	ตะครุบหนูพลัน	
เจ้าปานึกโกรธ	ลงโทษหนูนั่น	หนูวิ่งวอนลั่น	โปรดอย่าฆ่าแกง
หากท่านปล่อยไป	เมื่อมีสิ่งใด	อันตรายร้ายแรง	
มีลิ้มบุญคุณ	แก้หนูนั่นแข็ง	ช่วยเหลือจัดแจง	ด้วยความเต็มใจ
ราชสีห์หัวเราะ	ทำท่าเย้ยเยาะ	ตัวเจ้าเล็กไซ้ไร	
ตอบแทนคุณเรา	ตัวเจ้าเล็กไป	เราไม่สนใจ	ปล่อยหนูเป็นทาน—
ต่อมามีข้า	ราชสีห์ตัวกล้า	ติดบ่วงนายพราน	
ดินรกร่าร้อง	เสียงก้องกังวาน	ดินอยู่ชานาน	ไม่หลุดสักที
หนูได้ยินเสียง	จำได้สำเนียง	นี่คือราชสีห์	
แล้วหนูจึงไต่	ขึ้นไปเร็วรี่	กัดเชือกป่นปี	ขาดเป็นชิ้นชิ้น
ราชสีห์รอดตาย	พ้นความวอดวาย	เพราะหนูทั้งสิ้น	
จงอย่าหัวเราะ	เย้ยเยาะอาจิด	ใคร่ครวญถวิล	เรื่องนี้ควรจำ

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า แม้แต่ผู้เลวทรามก็อย่าได้ดูถูก ถ้าเราทำดีแก่เขา เขาอาจจะแทนคุณเราได้

2. นิทานเรื่องพ่อกับลูก

ชายแก่มีลูกหลายคน ทะเลาะกันเองวุ่นวาย	ต่างประพฤติดัน
พ่อสอนเท่าไรไม่อาย ทะเลาะกันมิเลิกรา	หารู้จักหาย
วันหนึ่งพ่อจึงให้หา คนละเพียงสองสามอัน	แขนงไผ่มา
พ่อมัดแขนงไผ่รวมกัน ไม่มีใครหักได้เลย	ให้ลูกหักปล้น
พ่อแก้มัดไผ่แล้วเงย เข้าหักไม้ที่ละอัน	หน้าเรียกลูกเอ๋ย
ต่างคนต่างหักโดยพลัน สั่งสอนให้เจ้าใคร่ครวญ	พ่อจึงจําพรรจ
หากเจ้ารักกันทั่วถ้วน ยอมสำเร็จได้ด้วยดี	กิจการทั้งมวล
แจกเช่นมัดไผ่มัดนี้ มีอาจทำร้ายดังจิ้งจิด	ถึงใครราวี
หากเจ้าแตกแยกกันสิ้น ยอมหักออกได้ง่ายดาย	ดูจไม่ไผ่จั้น
เช่นนี้ควรจําจนตาย ให้รู้เป็นอุทาหรณ์	แขนงไผ่นั้นหมาย

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความรักใคร่ช่วยเหลือกันและกัน ไม่วิวาทกัน ย่อมเป็น
กำลังด้วยกันทุกคน

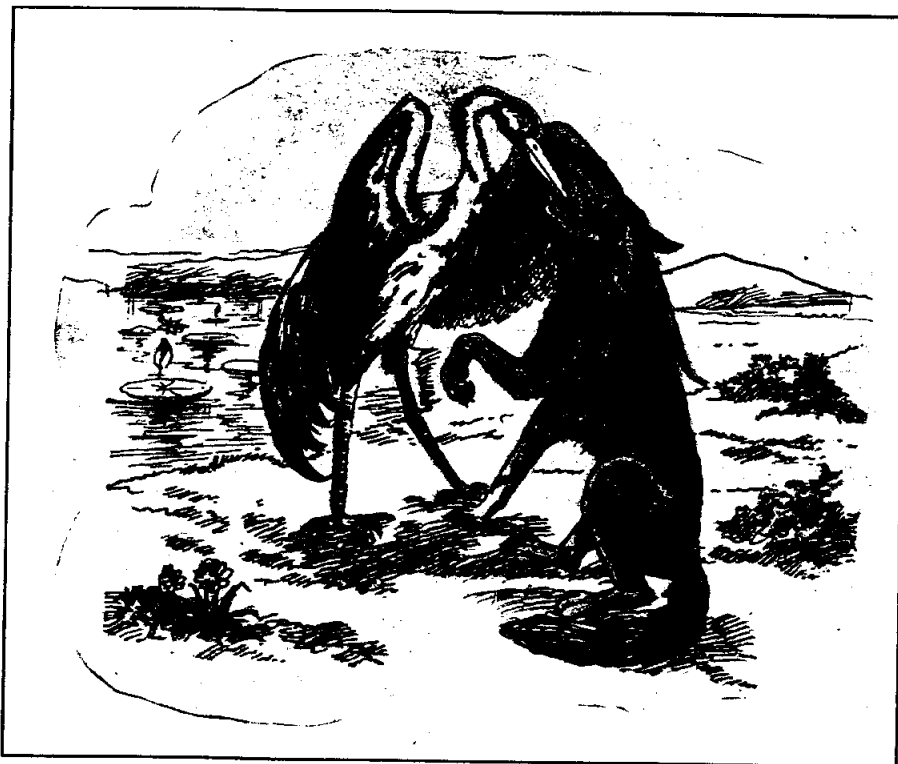
3. นิทานเรื่องลากับจิ้งหรีด

เช้าวันหนึ่งลาน้อยค่อยค่อยเดิน	ตามแนวเนินโขดเขาลำเนาป่า
ได้ยินเสียงจิ้งหรีดกรีดกรังมา	ฟังแล้วชื่นอุราหาไหนปาน
เสียงจิ้งหรีดไพเราะเสนาะยิ่ง	ดังกรีดกรังชัดกว่าเกินว่าขาน
จิ้งหรีดถามว่าเสียงสำเนียงกังวาน	เจ้ารับประทานสิ่งใดเสียงไพเราะ
จิ้งหรีดบอกเนื้อความที่ถามไม่ได้	เรานี้ไซ้รักกินน้ำค้างที่หยดผะ
ตามไปไม่ไปหญ้าหาลัดเลาะ	เที่ยวหาเสาะแสวงทุกแห่งไป
ลาใจครั้นได้ยินถวิลคิด	เราจงจิตหาน้ำค้างกินบ้างไหม
เสียงจะได้เพราะยิ่งกว่าสิ่งใด	จิ้งและเติมน้ำค้างไปทุกทุกวัน
จนซุบผอมตรอมตรมระทมจิต	เสียงก็ผิดเพี้ยนไปให้ไหวหวั่น
เดินโซเซล้มลุกคลุกคลานครั้น	เหลือจะกลั่นความหิวโหยโรยเรี่ยวแรง
เขาจึงว่าลาใจโซพืดึก	เคยหาญฮึกเฉลี่ยวลาดองอาจแข็ง
เสียวรู้จิ้งหรีดน้อยพลอยเปลี่ยนแปลง	หมดทั้งแรงและราศีที่มีเอย

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า สิ่งที่เกิดวิสัยของคนไปทำเข้า อาจจะทำให้โทษ

4. นิทานเรื่องหมาจิ้งจอกกับนกกระสา

หมาจิ้งจอกตัวหนึ่งซึ่งอาศัย
เกิดตะกละตะกลามักดักกินปลา
จะขอยกอย่างไรก็ไม่ออก
จึงว่าจ้างนกกระสาที่กล้าพอ
นกกระสาคาบง้างที่ค้างได้
ครั้งได้อินนกกระสาจําพรรษา
จึงขบเขี้ยวเคี้ยวฟันคํารามว่า
เมื่อจะงอยปากอยู่ในคอนั้น
ที่ปล่อยเอ็งเอาปากออกมาได้
นั่นแหละคือค่าจ้างเป็นอย่างดี
นกกระสาสั่นท่าทวงค่าจ้าง
เดินคอดกั๊กชอกกลับออกไป

อูริมบึงกว้างใหญ่ใกล้ชายป่า
ก้างแข็งหนาทิ่มดำในลำคอ
ดากลับกลอกเจ็บปวดรวดร้าวหนอ
ให้ล้วงคอจิกก้างขวางออกมา
หมาจิ้งจอกดีใจเป็นหนักหนา
ทวงถามหาค่าจ้างที่อ้างกัน
ชะชะช่าเอ็งกำเร็บหรือไรนั่น
ข้างบ่เอ็งก็ตายพลันในทันที
คิดหรือไม่บุญคุณเห็นเป็นสักขี
ตรงดูซีเจ้าข้อมรู้อยู่แกลใจ
หมดหนทางทั้งหลายที่หมายได้
มิเยื่อโยหมาพาลสันดานเลว

%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้มีกำลังน้อยทำคุณแก่คนพาลนั้น ยากที่จะให้คนพาล
รู้สึกคุณ

5. นิทานเรื่องหมาจิ้งจอกกับแพะ

หมาจิ้งจอกเจ้าเล่ห์ น้ำลึกเห็นแต่คอ	เดินซัดเซตกลงบ่อ ตะกายขึ้นหาพื้นไม้
พยายามจนเหนื่อยล้า เพียรทำสักเท่าใด	หวังเพียงว่าจะขึ้นได้ มีอาจพินจนปัญญา
ครั้นแล้วมีแพะแก่ ใกล้บ่อร้องถามว่า	เดินแกลดตรงเข้ามา น้ำลึกตื่นจิตตีใหม่
หมาจิ้งจอกฟังคำ น้ำจิตเย็นชื่นใจ	ดีใจล้าตอบว่าใช่ ลงอาบเล่นเย็นกายดี
แพะไม่รู้เท่าทัน หมาจิ้งจอกได้ที่	กระโดดพลันโดยเร็วรี เหยียบเขาแพะโจนขึ้นมา
แพะแก่อยู่ในน้ำ ไม่คิดพิจารณา	แสนชอกช้าเสียทีหมา ต้องรับกรรมช้าชอกใจ

%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การงานใด ๆ ถ้าเราใจเร็วด่วนได้ ไม่คิดให้รอบคอบเสีย
ก่อนแล้วจึงทำลงไป ฉวยพลาดทำก็จะเสียหาย และได้รับความอับอาย

๘. นิทานเรื่องกากับนกยูง

ยังมีกาคำ	นึกอยากสวยล้ำ	วิเศษกว่ากา
เที่ยวเก็บขนยูง	เป็นฝูงตามป่า	ที่ลวงหล่นมา
แล้วละฝูงกา	กรีดกรายทำท่า	เยื้องย่างเล่นหัว
ข้างข้างเหล่ายูง	ทั้งฝูงมิกถั่ว	ว่าตัวเป็นยูง
นกยูงจำได้	ว่ากามีไซ้	พวกตัวในฝูง
ต่างพากันจิก	ตีพลิกตึงจุง	กาปลอมเป็นยูง
จิ้งแอบบินหนี	ออกไปทันที	ชายป่าที่หมาย
ดอนขนยูงทิ้ง	รุ่งริ่งหมดกาย	บินเข้าหาฝ่าย
ฝ่ายฝูงกาเห็น	กาปลอมตัวเป็น	ยูงกลับอีกหน
ช่วยกันรุมล้อม	กาปลอมให้พ้น	จากฝูงของตน
กาที่เย่อหยิ่ง	จึงเห็นความจริง	ด้วยหมดราศี
ไฟสูงเกินศักดิ์	ทุกข์หนักเหลือที่	จงหองอวดดี
		ย่อมมีภัยพาน

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเย่อหยิ่งจงหองและอวดดี เป็นโทษไม่ว่าที่ไหน

7. นิทานเรื่องเด็กจับตักแตน

เด็กน้อยชุกชุกคนหนึ่ง ยังมีน้ำค้างโบยบิน	ยามเช้ามาถึง
เด็กน้อยเที่ยวค่อมมองหา กินน้ำค้างเป็นอาหาร	ตักแตนที่มา
เด็กน้อยหัวใจเบิกบาน มากมายแต่ไม่พอใจ	จับได้เกินการ
ยังจับต่ออีกเรื่อยไป ก็ยังไม่หยุดเพียงพอ	สายขึ้นเพียงใด
แมลงป่องป็นขึ้นจากกอ เด็กคิดว่าเจ้าตักแตน	หญ้าสูงหางอ
เอื้อมมือจับกลับหุดแขน ว่าเจ้าเด็กน้อยชุกชุก	แมลงป่องดูแคลน
หากจับตัวขำมีฟัน ต้องร้องโอดโอยแน่นอน	ถูกต้อยเจ็บจน
ตักแตนที่จับไว้ก่อน พลอยสูญสิ้นไปด้วยกัน	จำหนีจากจร

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ทำสิ่งใด อย่าได้ระรานนัก จงเห็นแก่หน้าผู้อื่นเขาบ้าง
ถ้าระรานมากไป ก็อาจจะเสียประโยชน์ของคุณได้

8. นิทานเรื่องมดง่ามกับจ๊กจั่น

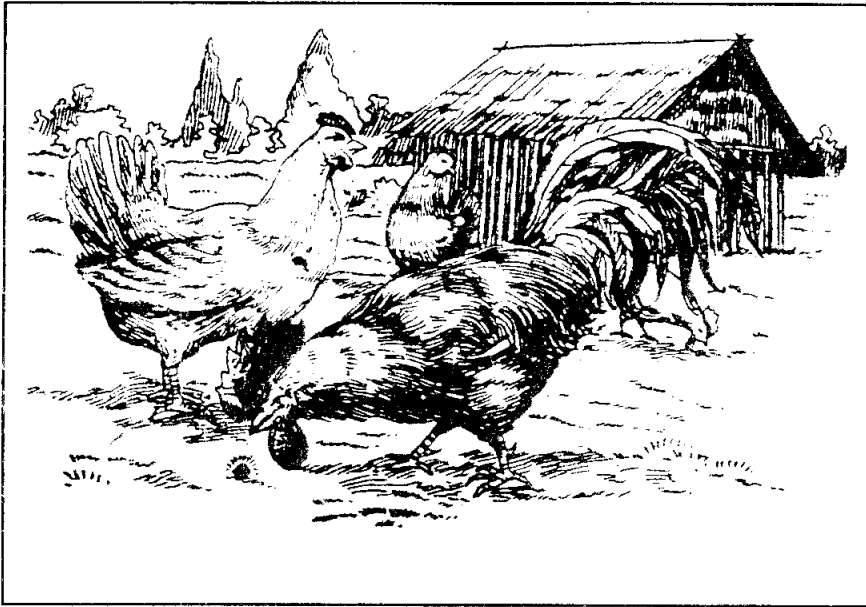
เข้าวันหนึ่งในฤดูฝน	แดดออกจัดจนสว่างจ้า
มดง่ามพวกหนึ่งเดินมา	เหน้อยถ้านชนข้าวช่วยกัน
คาบวางตากแดดเอาไว้	ที่ได้ในฤดูร้อนนั้น
จ๊กจั่นจึงขอแบ่งปัน	ขอกินกินบ้างเป็นไร
มดง่ามจึงร้องถามว่า	ฤดูร้อนหน้านั้นไชรั
อาหารอุดมมไป	ทำไมไม่เก็บไว้กิน
จ๊กจั่นจึงตอบเนื้อความ	เราตามท้องเที่ยวไปสิ้น
ร้องรำทำเพลงอาจิณ	ลืมเก็บไว้กินจนใจ
ฤดูฝนข้าวออกหมดแล้ว	คลาดแคล้วทำอย่างไรได้
อย่างนั้นก็ไม่เป็นไร	มดง่ามสอนให้คิดทำ
เมื่อฤดูฝนมาถึง	เจ้าจึงสนุกให้หน้า
ทั้งร้องพร้อมหัดรำยรำ	สนุกสุขล้ำให้พอ

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ขณะที่ยังดี ๆ อยู่ ถ้าเราไม่อุตสาหะทำการทำงานหาสมบัติเอาไว้แล้ว ในเมื่อถึงเวลาเจ็บไข้ได้ยาก เราก็จะได้ความลำบากยากแค้นอย่างยิ่ง

๑. นิทานเรื่องไก่กับพลอย

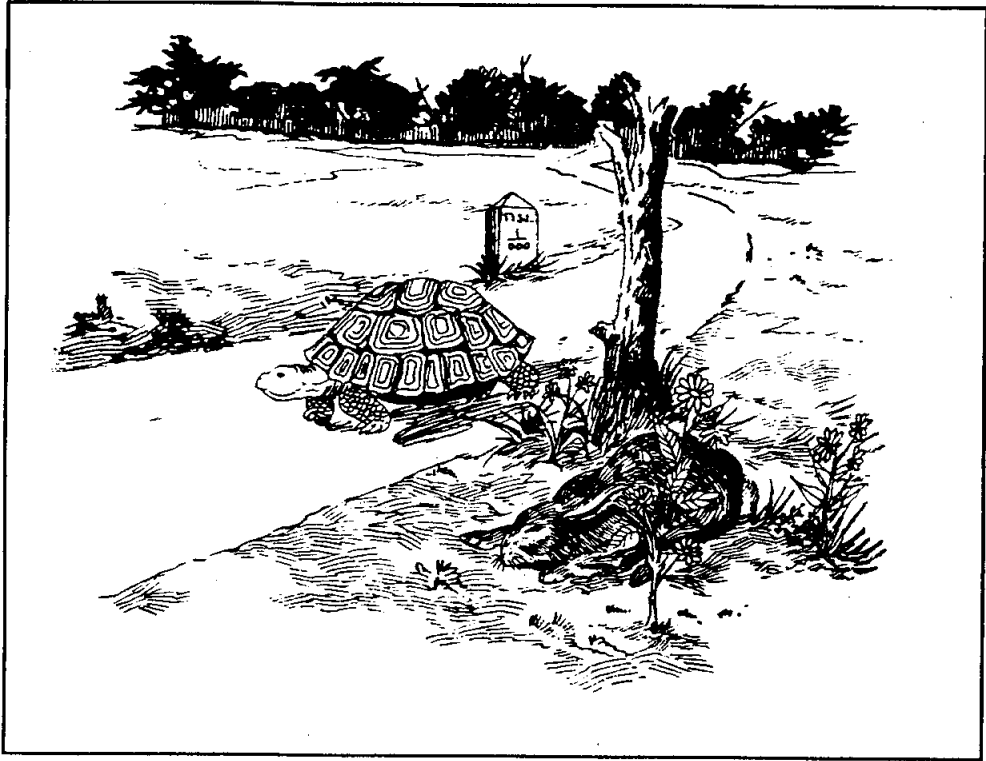
ไก่แจ้ตัวหนึ่งขันกระชั้นเสียง
คู่ยี่เขี่ยอาหารกินดินพำนัก
เที่ยวจิกกินแมลงที่แผ่ช่อน
ใกล้ใกล้กับกองฟางที่ก่อไว้
แสงเจิดจ้าแววับจับนัยน์ตา
แม้เจ้าของได้ประสบหาพบพาน
สำหรับเจ้าหามีประโยชน์ไม่
แม้ินอาหารเมล็ดข้าวที่เราปอง
เพราะเป็นของเคยชินเรากินอยู่
ว่าแล้วคู่ยี่เขี่ยอาหารสำราญดี

ด้วยสำเนียงลำพองคะนองหนัก
ซึ่งรู้จักเบิกบานสำราญใจ
ตัวอ่อนอ่อนสีเขี้ยวขาวาวสดใส
ตาเหลือบไปเห็นพลอยงามตระการ
นับเป็นของมีค่ามหาศาล
คงจะได้ดำเนินการใส่แหวนทอง
ตัวเราไซ้ริมีเอาเป็นเจ้าของ
เมล็ดเดียนั้นต้องใจเราดี
พลอยหรือสู้อ้าวเปลือกได้ไม่หน่ายหนี
เลยไปที่แปลงอื่นอื่นสดชื่นใจ

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ของที่ดีย่อมมีประโยชน์ แต่แก่ผู้ที่รู้จักใช้

10. นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า

กระต่ายตัวหนึ่ง	เห็นเต่าเข้าจึง	หัวเราะเยาะหยัน
เต่าคลานตัวมเตี้ยม	กระดองเหลี่ยมน่าขัน	เจ้าเต่าขาสั้น
		นี้จะไปไหน
เต่าเหลียวหันมอง	เห็นกระต่ายจ้อง	ไม่ค่อยพอใจ
ถึงท่านวิ่งจี๋	เร็วรี่ฉับไว	แต่ตัวเราไซ้ไร
		ใคร่ทำประลอง
มาซิแข่งขัน	ใครเร็วกว่ากัน	ตัวเราทั้งสอง
กระต่ายขอมยิ้ม	กระหึ่มใจพอง	ลองซิเชิญลอง
		เรารับท้าทาย
ทั้งสองจึงออก	หาหมาจิ้งจอก	เป็นพยานหมาย
ให้คอยตัดสิน	ไว้สิ้นวุ่นวาย	กำหนดทางสาย
		ใช้แข่งขันกัน
ฝ่ายหมาจิ้งจอก	กำหนดจุดออก	เดินแข่งขันนั้น
กระต่ายกับเต่า	ประเท่าโดยพลัน	แต่กระต่ายนั้น
		ประมาทเกินการ

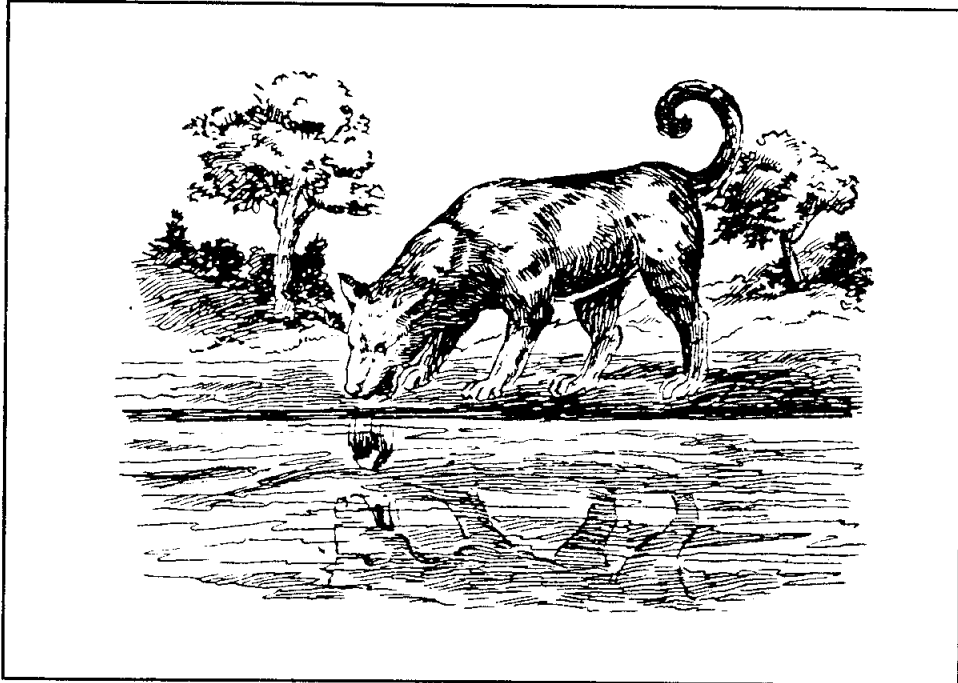
11. นิทานเรื่องเตวดากับคนขับเกวียน

ชายผู้หนึ่งขับเกวียนไป ถูกล้อเกวียนตกหล่นลี้ก	เข้าไปป่าใหญ่
ชายนั้นพยายามตรองตรึก ลากเกวียนไม่เขยื้อนขึ้นมา	ใช้ควายที่ฝึก
จึงขอบนบานเทวดา ให้พ้นจากผองภัยพาน	โปรดช่วยสักครา
เทวดาเจ้าป่าว่าขาน รีบเอาบ่าแบกถูกล้อ	ทำไมยืนนาน
เขียนควายให้เดินก็พอ ดีกว่าเอะอะโวยวาย	ล้อเลื่อนเร็วหนอ
หากได้ออกกำลังกาย ใครด้วยเพราะช่วยตนเอง	เต็มที่ไม่อาย
ดีกว่าโวยวายโง่งเงง ใครช่วยเจ้าได้เล่าเออ	บ่าบวงยำแยง

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การหมายพึ่งตัวเองดีกว่าพึ่งผู้อื่น

12. นิทานเรื่องหมากับเงา

วันหนึ่งเจ้าต่างโชคดี

เจ้าต่างเป็นหมาองอาจ
ครั้งเห็นเจ้าของเนื้อเฟลอ
นำมากัดกินกันตาย
หวังไว้ว่าจะแอบกิน
ตัวอื่นอาจแย่งแก่งทำ
เหลือบเห็นเงาหมาในน้ำ
พอเห็นอยากได้ใจบาน
จำเป็นจะต้องร้องขู่
นี่แหละอย่าทำเฉยนิ่ง
ฉับพลันที่ขู่เงาหมา
เป็นอันอดอยากอดวาย
นี่แหละเขาเรียกโลกมาก
เจ้าต่างต้องเศร้าโศกา

เดินรีเข้าไปในตลาด

ตลาดยิ่งล้ำเหลือหลาย
จึงเหยอปากคาบเนื้อหมา
วิ่งหายตรงดิ่งทางซ้า
หมดสิ้นตัวเดียวอิมหน้า
วิ่งนำข้ามมาสะพาน
ใหญ่ล้ำคาบเนื้อมหาศาล
โลกเกินกล่าวขานจริงจัง
เอามาให้กูทุกสิ่ง
แยกเขี้ยวกูชิงเอาตาย
ปากอ้าเนื้อหล่นน้ำหาย
เพราะหมาแย่งเนื้อเขามา
ลากหายจากปากแล้วหนา
เพราะว่าโลกฉันทันประมาณ

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า โลกนี้มักลากหาย

13. นิทานเรื่องลูกอ้นกับแม่อ้น

อ้นตัวหนึ่งตาบอดแต่กำเนิด
แม่จำแม่จันแลเห็นกับตา
จึงไปคาบกำยานมาวางไว้
แล้วร้องถามนี่อะไรจะใคร่รู้
ครั้นแม่อ้นได้ฟังดังลูกเอ๋ย
ไซ้ตาบอดอย่างเดียวเล่าเกิดเข้าใจ

วันหนึ่งเกิดอวดแม่ของมันว่า
แม่กังขาจึงใคร่ทดลองดู
ที่ใกล้ใกล้ลูกน้อยคอยมองอยู่
ลูกดมดูสักครู่ว่าห็นไฉน
จึงร้องตอบว่าลูกเอ๋ยตัวเจ้าไซ้ไร
ข้าจุมดมสิ่งใดไม่รู้เลย

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ถ้าอวดดีนัก ความโง่ของตนก็จะปรากฏออกมาให้เขา
เห็นไม่รู้จักสิ้นสุด

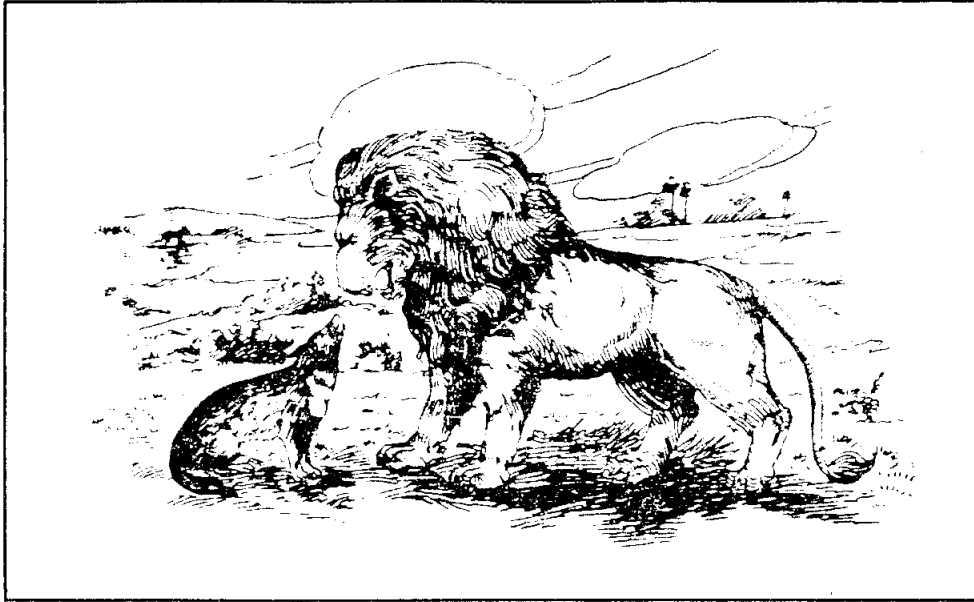
14. นิทานเรื่องชวานากับงูเห่า

วันหนึ่งในฤดูหนาว ในป่าแบกคันไถ	ยังมีชวานาหนุ่มใหญ่ เพื่อออกไปยังท้องนา
แลเห็นงูเห่านอน เนื้อตัวเป็นเหน็บชา	ขดเป็นก้อนหนาวหนักหนา พาสมเพชอยู่ในใจ
นึกอยากช่วยชีวิต อุ้มงูแนบอกไว้	ด้วยดวงจิตเมตตาไฉรั ได้ไต่อุ้มไม่ซ้ำที่
งูก้อยกระดิกกาย เห่าฟ่อไม่รอรี้	ความหนาวคลายแข็งแรงดี แว้งกัดชวานาที่แขน
เป็นแผลลึกเหลือร้าย เจ็บปวดรวดร้าวแสน	พิษกระจายซึมซาบแล่น จะขาดใจอยู่รอนรอน
ชวานาร้องประกาศ ทำคุณแล้วม้วยมรณ	เป็นคำขาดตั้งสุนทร แก้สัตว์ร้ายโทษมหันต์

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า วิสัยพาลแล้ว ย่อมไม่รู้จักที่จะกตัญญูต่อผู้ใด

15. นิทานเรื่องลาหมาจึงจอกกับราชสีห์

ลาหมาจึงจอกสาบาน
เป็นเพื่อนร่วมทุกข์สุขกัน

วันหนึ่งสัตว์ทั้งสองนั้น
ในป่าหุบเขามีสีเขียว

เผอิญจึงจอกแลเหลียว
รู้ว่าอันตรายอย่างกราย

รีบหาราชสีห์หมาย
ว่าจะหาลาให้กิน

แต่มีข้อแม้ทั้งสิ้น
อย่างกัดย่ากินตัวเรา

ราชสีห์ตอบรับว่าเจ้า
เรานี้จะปล่อยให้ไป

กล่าวปฏิญาณ

หากินสุขสันต์

ราชสีห์แท้เทียว

อาสากล้าตาย

ชื่อตรงจงจินต์

หมาจึงจอกเขลา

หมาจิ้งจอกแสนดีใจ
หลอกหลวงลาจนตกลง
ในหล่มลึกดังประสงค์
กลับมาแจ้งกับราชสีห์
ว่าข้าหลวงลาตัวดี
ขอเชิญท่านไปกินกัน
ราชสีห์จับจิ้งจอกพลัน
แล้วจึงค่อยกัดกินลา

รีบวิ่งเร็วไว
หมาจิ้งจอกตรง
ตกหล่มแล้วซี
กินเลียตรงนั้น

%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า เพื่อนที่ไม่ซื่อตรงต่อเพื่อน ย่อมมีความอันตรายมา
ถึงตน

16. นิทานเรื่องแมลงวันกับไหนดำผึ้ง

หญิงสาวคนหนึ่ง	ทำไหนดำผึ้ง	หกกรดพื้นเรือน	
แมลงวันได้กลิ่น	ต่างบินมาเยือน	มิได้แซะเชือก	จับกินเพลินใจ
น้ำผึ้งติดขา	ปีกเปราะละเอียดหน้า	เกรอะกรังเต็มไป	
ต่างกระพือปีก	หลบหลีกเร็วไว	แต่หาออกไม่	กลับติดเต็มตัว
พวกแมลงวัน	ติดน้ำผึ้งนั้น	นอนคลุกนอนกลัว	
นอนอึดใจจวน	ต่างล้วนนี้กลัว	ร้องบอกกันทั่ว	ว่าเราโง่งเงลา
เราพากันมา	ต่างเสียชีวา	ตั้งแต่ยังเยาว์	
เห็นรสหวานช้อย	อร่อยไม่เบา	ความตายจึงเข้า	ถึงไม่รู้ตัว

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การที่หลงเพลิดเพลินในความสุขเกินไป ย่อมทำให้เกิดทุกข์

17. นิทานเรื่องหมาป่ากับลูกแกะ

หมาป่าเจ้าเล่ห์นั้น
หากินถิ่นล่าเนา
วันหนึ่งเห็นลูกแกะ
จึงเอื้อนเอ่ยวาจา
ลูกแกะตกใจกลัว
หมาเผ่าโปรดการรุม
ท่านอยู่นินเหนือน้ำ
จากท่านสู่เราไซรั
หมาป่าจนปัญญา
พ่อเจ้าเมื่อก่อนกาล
ว่าแล้ววิ่งไล่จับ
คนพาลอันตราย

รุ่งเช้าปล้นขึ้นเนินเขา
เป็นกิจวัตรทุกวันมา
นี่ก็อยากแทะเป็นภักษา
เจ้าโยมาทำน้ำขุ่น
ตัวสั้นรำคิดว่ารุ่น
ทำน้ำขุ่นได้ไหน
ธารลึกล้ำเร็วรีไหล
ท่านยอมเห็นเป็นพยาน
เห็นเสียทำจึงว่าขาน
ทำน้ำขุ่นเราวุ่นวาย
แกะล้มพับชีพสลาย
เจกเช่นหมาป่านี้แล

%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า วิสัยพาลยอมหาเหตุที่จะพาลผู้ไม่มีความผิดให้จงได้

18. นิทานเรื่องหมาไล่เนื้ออายุมาก

ครั้งหนึ่งมีหมาไล่เนื้อ

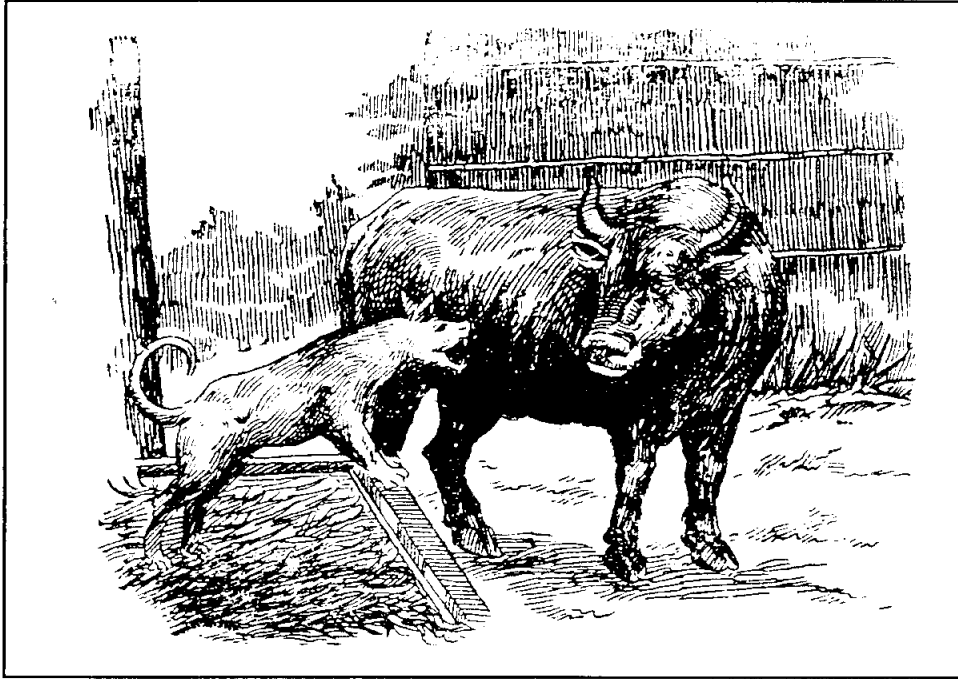
เคยไล่ต้อนเนื้อเชิงผา
ครั้นแล้วหมานั้นแก่ลง
ถดถอยลดน้อยลงไป
วันหนึ่งเจ้าของพาหมา
หมากัดคอหมูเต็มแรง
หมูป่าหนีรอดไปได้
โกรธจัดตีจนหอกงอ
ท่านเอ๋ยโปรดได้สงสาร
หมูป่ารอดไปครั้งนี้
ที่แท้เพราะเราแก่ลง
หมูจึงหนีรอดปลอดภัย

คราวเมื่อหนุ่มมีกำลังกล้า
เสมอมาเจ้าของพอใจ
กำลังมันคงยิ่งใหญ่
อ่อนเปลี้ยเพลียไร้เรี่ยวแรง
ออกไล่หมูป่าเข้มแข็ง
เขี้ยวแยงฝังหักตรงคอ
เจ้าของเข้าใกล้ตัดพ้อ
หมาแสร้งขอชีวิต
คิดถึงก่อนกาลถ้วนดี
ไซ้ที่เราแก่ลงปล่อยไป
พันคงทนแรงไม่ได้
ขอให้ท่านคิดปรานี

%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้ใหญ่แม้จะลงโทษผู้น้อย อย่าถือแต่เพียงเท่าที่ตา
เห็นเป็นประมาณ ควรจะพิจารณาเหตุผลให้เห็นความจริงเสียก่อน จึงค่อยทำลงไป

19. นิทานเรื่องหมาอยู่ในรางหญ้า

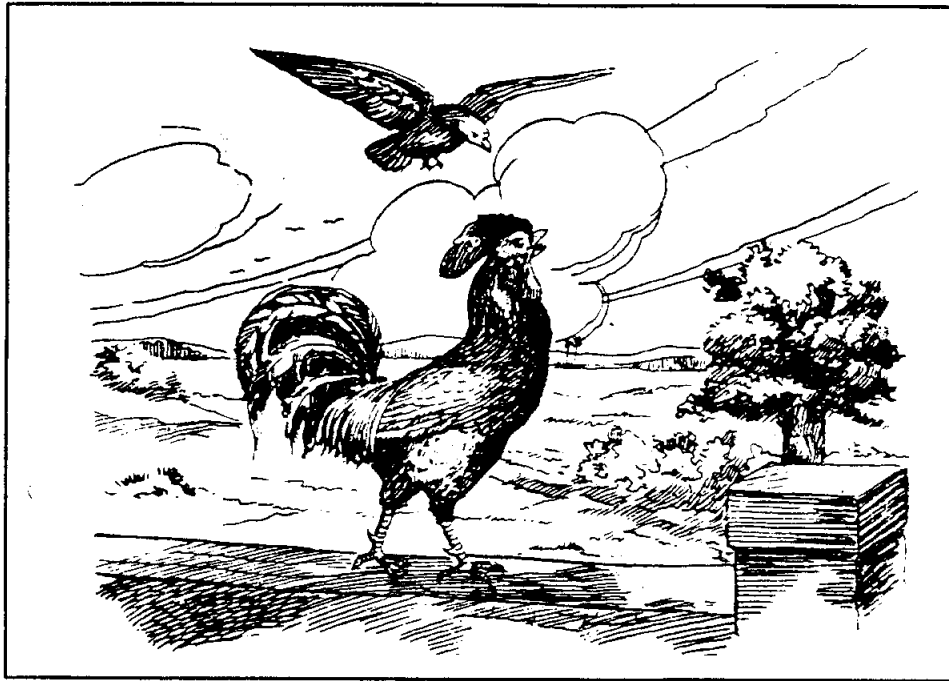
หมาตัวหนึ่งนอนค้างในรางหญ้า
เพื่อจะกินหญ้าในรางที่วางไว้
แล้วไล่จับขี้วัวให้ออกห่าง
ไล่ต้อนวัวออกไปไม่รอรี
ตัวมันเองอาศัยอยู่ในราง
กินไม่ได้แล้วยังไม่ลดรา
ดูเอาเถิดวิปริตผิดทำนอง
ต้องอับอายขายหน้าเป็นอาจฉฉ

ครั้นวัวมาในโรงโอโถงใหญ่
พอเข้าใกล้หมาก็เห่าเอาทันที
จากกองหญ้าที่วางตรงที่นี้
วัวนึกแค้นเหลือที่จึงพูดจา
ยังมาทำหางก้างในรางหญ้า
ขับไล่ผู้กินหญ้าไม่ให้กิน
ตามครรลองที่ดีมีอยู่สิ้น
ใครได้ยินย่อมติฉินนินทาเออ

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การเห็นแต่แก่ได้ไม่รู้จักประโยชน์ที่จะมีแก่ตัวหรือไม่นั้น
ย่อมเป็นการที่ผู้อื่นเขาติเตียน

20. นิทานเรื่องไก่แจ้กับเหยี่ยว

ไก่แจ้สองตัว	ต่างก็ไม่กลัว	ซึ่งกันและกัน	
พูดจาโต้เถียง	ที่เพียงแดนกัน	ใช้ลานบ้านคั่น	ห้ามใครเข้าครอง
ตัวหนึ่งจะอยู่	อีกตัวหนึ่งคู่	ว่าตัวเจ้าของ	
มิช้ามินาน	เกิดการประลอง	ไก่แจ้ทั้งสอง	ตีกันอีกที
ตัวหนึ่งถูกตี	คมเดือยเข้าที่	หน้าเป็นแผลลึก	
เมื่อไม่อาจสู้	ชั่วคราวรู้สึก	หนีตายหายศึก	ซุกริมกำแพง
ไก่ตัวชนะ	หลีกหลบเลยละ	วางท่ากำแหง	
มีใจหาญกล้า	ว่าข้าแข็งแรง	จึงได้สำแดง	ตีปีกโก่งคอ
ขันเยาะเย้ยหยัน	บนกำแพงนั้น	แข็งแกร่งจริงหนอ	
ฉับพลันทันใด	เหยี่ยวใหญ่บินหือ	โดยไม่มีรอ	เฉี่ยวไก่ทันใด
ไก่ตัวที่แพ้	ออกเดินป้อแป้	จากที่ซ่อนไซ้	
มิได้พบปะ	ไถชนะแห่งใด	คู่ยี่เยียดินไป	สบายจริงจริง

%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า เมื่อทำการอะไรได้สมหมายแล้ว อย่ากำเริบ ถ้ากำเริบ
นักมักมีภัยมาถึงตัวในภายหลัง

21. นิทานเรื่องหมาจิ้งจอกหางด้วน

หมาจิ้งจอกตัวหนึ่งนั้น
ลักไก่ชาวบ้านเขากิน

เพ็ญติดกับจึงคืน
หนีเอาตัวรอดไม่ตาย

หมานึกถึงหางแสนอาย
อดสูสุดที่พรรณนา

คิดแล้วจึงเรียกบรรดา
รวมกันในที่แห่งหนึ่ง

ทันใดประกาศความซึ่ง
ท่านเห็นทางเราหรือไม่

หางเราขาดวันสิ้นไป
เดินเห็นคล่องแคล่วประเปรียว

มีหางรุงรังนักเที่ยว
ขอท่านทั้งหลายตรองดู

ท่องเที่ยวด้นดั้น

จนทางขาดสิ้น

หางด้วนเสียตาย

หมาจิ้งจอกมา

มีความลึกซึ้ง

ประโยชน์มากไซ้ไร

น่าเกลียดจริงเจียว

พวกเราช่วยกันทิ้งหมู่ ก็จะสง่าน่าชม	ตัดหางร่วงพรู
พอพูดเสร็จสิ้นการม หมาแก่กล้าวสวนวจา	ที่คิดหมายคัม
ที่เจ้าหวังหลอกพวกข้า เข้าติดกับเขาดักไว้	ที่แท้คือว่า
หางเจ้าจึงได้ขาดไป พวกเราตัดหางรู้ทัน	อย่ามาสอนให้

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า จะเอาความชั่วของตัวไปหลอกเพื่อนว่าเป็นความดีนั้น
เขารู้ทันก็จะกลับขายหน้าเสียยิ่งกว่าบอกเขาเสียตามจริง

22. นิทานเรื่องลูกแพะกับหมาป่า

ลูกแพะตัวหนึ่งเดิน
ตัวเองมีระวาง
หมาป่าไล่กวัดจับ
ลูกแพะร้องครวญคราง
แข็งใจร้องบอกหมา
ข้าขอพึ่งเสียงปี่
หมาป่าครั้งได้ฟัง
หมาไล่เนื้ออยู่ใกล้
พบหมาป่าที่นั่น
หมาป่าร้องโอ้อู
สำหรับจะเห่าหอน
เผยหน้าขึ้นมาเป่า

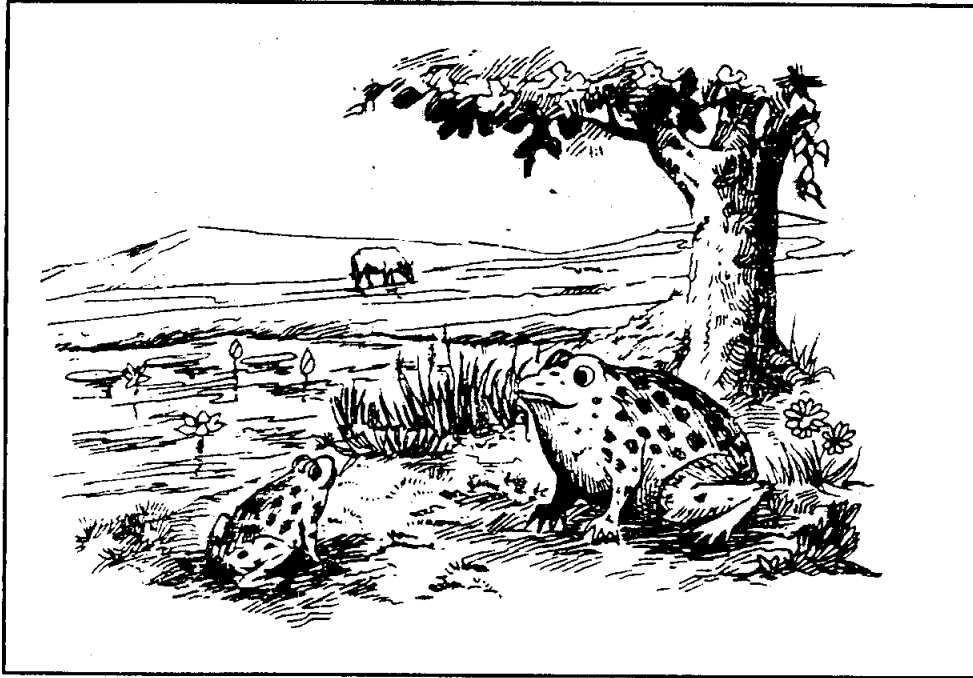
หากินเพลินตามลำพัง
พบหมาป่าที่กลางทาง
ปากก็ดงับตรงส่วนหาง
จึงแกล้งทำเป็นใจดี
ท่านเจ้าข้าฟังดูที
ช่วยเป่าให้เพราะจับใจ
ฉวยปี่นั่งยองเป่าไป
ได้ยินเสียงวิ้งมาดู
ไล่กวัดพลันทันชั่วครู่
แพะควรรู้หน้าที่เรา
เที่ยวสัญจรจับสัตว์เวลา
ปี่เสียงนี้ดีसाใจ

%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การหมกมุ่นเอาเป็นธุระในสิ่งซึ่งไม่ใช่หน้าที่ของคน
จะต้องกระทำ ข่อมเป็นเหตุให้เสียประโยชน์แก่คนได้

24. นิทานเรื่องอิงอ่างกับวัว

วัวตัวหนึ่งเที่ยวเล็มหญ้า
เผชิญอิงอ่างผู้เยาว์
เกือบหมดทั้งครอกเหลือเพียง
ครั้นแม่กลับมาทันใด
แม่แม่เมื่อตะกัณนี้
ลูกลูกไม่รู้ระวัง
รอดอยู่แต่ฉันตัวเดียว
ครั้นแม่อิงอ่างได้ยิน
ร้องถามลูกว่าเท่านี้
แม่ถามเท่านี้ไซ้ใหม่
ครั้นแม่ได้ฟังดังนั้น
จึงรีบเบ่งพองกายา

อยู่ตามชายป่าเนินเขา
ถูกวัวเหยียบเข้าตาหายไป
ตัวเดียวพอเสียดหนีได้
ลูกจึงเล่าให้แม่ฟัง
ยังมีสัตว์ใหญ่บักลั้ง
ถูกเหยียบจนฝังติดดิน
แม่เที่ยวตัวใหญ่โด้สัน
จงจินต์พองตัวขึ้นไป
ลูกตอบเมื่อก็ยิ่งใหญ่
ลูกตอบไม่ใช่ใหญ่กว่า
อัดอั้นขัดเคืองหนักหนา
ท้องแตกมรณาทันที

%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การทะนงตัวอยากจะทำเทียมผู้ที่สูงกว่าตัวด้วยอุบาย
ที่ผิดธรรมดา ย่อมเกิดความเสียหายแก่ตนเอง

25. นิทานเรื่องลูกปูกับแม่ปู

วันหนึ่งแม่ปูใจกล้า	เดินพาลูกน้อยขึ้นหาด
ลูกน้อยเดินเซซัดพลาด	เกลือตกลงไปซ่ายไปขวา
แม่ปูเห็นลูกหันเห	เดินเซลดเลี้ยวหนักหนา
จึงบอกกับลูกรักว่า	เดินตรงไปมาให้ดี
ลูกปูจึงกล่าวตอบแม่	แม่แท้แม่ทำดูซี
แม่ปูบอกทำอย่างนี้	ไม่มีเดินเซเฉไฉ
ลูกปูร้องบอกแม่เอ๋ย	เดินเลขคดเคี้ยวโฉน
ลูกน้อยเดินได้อย่างไร	แม่ไซร์เดินเซเฉโก

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การที่จะสั่งสอนผู้อื่นให้ทำอย่างใดนั้น เราทำอย่าง
นั้นได้เองจึงควรสอนผู้อื่น

26. นิทานเรื่องพวกหนูประชุมปรึกษากัน

ยังมีหนูฝูงหนึ่งซึ่งอาศัย
ถูกแมวเหมียวรบกวนชวนรำคาญ
ด้วยกลัวแมวตัวนั้นให้ครั่นคร้าม
หนูทุกตัวกลัวหัวหดจนหมดสิ้น
พวกหนูจึงนัดประชุมเพื่อปรึกษา
แคล้วคลาดจากแมวนั้นอันตราย
แต่ไม่อาจตกลงปลงใจได้
จึงไม่อาจสรุปได้โดยพลัน
ลูกหนูตัวหนึ่งมีความเห็นว่า
ข้าจะบอกออกความเห็นเป็นดังนี้
ครั้นแมวมาจะได้ยินเสียงกรู๊งกริ่ง
พวกหนูว่าเจ้าคิดถูกต้องแล้ว
ทันใดนั้นหนูเฒ่าที่เฝ้าฟัง
แต่ถามว่าหนูตัวไหนอาสาทำ

อยู่ริมบึงข้างป่าใหญ่ใกล้หมู่บ้าน
อดอาหารไม่กล้าออกหากิน
ครั้นออกไปถูกติดตามทั่วทุกถิ่น
พอได้กลิ่นแมวให้หัวใจจะวาย
ทำอย่างไรเล่าหนาจึงหลีกเลี่ยง
พวกหนูต่างอภิปรายแปลกแปลกกัน
เพราะความคิดใหม่ใหม่ที่ตื่นัน
ต่างนั่งงันเงิบเข้าเพื่อเอาที่
ท่านปู่ตายายนำอาพี
เห็นควรที่เอากระพรวนผูกคอแมว
เราก็วิ่งหนีทันกันเป็นแถว
ตกลงเราทำตามแนวที่แนะนำ
จึงร้องดังเห็นชอบตามถ้อยความขำ
เป็นผู้นำกระพรวนไปผูกคอแมว

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การพูดพล่อย ๆ แต่ปาก ถึงแม้ว่าจะเป็นความเห็นดี
วิเศษสักปานใดแต่ถ้าทำไม่ได้จริง ๆ ดังพูดแล้ว ก็หาประโยชน์มิได้

27. นิทานเรื่องนกอินทรีกับหมาจิ้งจอก

นกอินทรีคู่หนึ่งทำรัง แออัดยัดเยียดเสียดกัน ที่ใต้โคนไม้ต้นนั้น หมาจิ้งจอกออกลูกน้อย วันหนึ่งหมาจิ้งจอกค่อย ออกเที่ยวหากินทางไกล นกอินทรีเจียวลูกหมาไป บนรังหมายให้ลูกกิน หมาจิ้งจอกกลับคืนถิ่น ได้ยินเสียงร้องเบื่องบน รู้ว่าลูกน้อยของตน นกอินทรีจึงไม่ยเอาไป จึงตะเกียกตะกายโคนไม้ นกอินทรีคืนลูกกลับมา นกอินทรีก็ถือดีว่า ย่อมพ้นจากอันตราย จึงพูดโอหังมากมาย ก้าวร้าวอวดดีถือดี หมาจิ้งจอกโกรธเหลือที่ ระวังเดอะเห็นดีถื่น จึงไปคาบคอบไฟพลัน ไอร้อนพวยพุ่งขึ้นไป นกอินทรีกลัวลูกไหมไฟ หมาจิ้งจอกแต่โดยดี	ยอดไม้สะพรัง มีโพรงใหญ่ครัน เดินไปต้อยต้อย แล้วนำมาไว้ เห็นลูกหายสิ้น ยังไม่ปีปน อ้อนวอนขอให้ ตัวอยู่สูงกว่า เหยียดหยามทำลาย ว่านกอินทรี รมต้นไม้ ยอมคืนลูกให้
--	---

%% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %% %%

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ถ้าคนเป็นผู้ใหญ่ก็อย่ารังแกผู้น้อย เพราะถ้าผู้น้อย
มีความโกรธคิดผูกพยาบาทขึ้นมาบ้าง ก็อาจจะให้ร้ายแก่คนได้